



حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم:

بدینوسیله گزارش جلسه چهارصد و سی و هفتم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۸۸/۷/۲۵ مشتمل بر بررسی یک لایحه ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

دستور: لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست.

ماده ۲: امور مربوط به سرپرستی کودکان و ...

پرسش: ۱- ماده مذکور خلاف حکم اولی شرع دانسته شد. (۲ رأی از ۱ رأی)

توضیح اینکه چهار نفر از اعضاء ماده مذکور را خلاف شرع دانسته و قائل بودند که سرپرستی کودکان و نوجوانان مذکور و امور مربوط به آن از وظائف و اختیارات ولی امر و حاکم شرعی می‌باشد و قرار دادن این وظیفه و اختیار توسط مجلس برای سازمان بهزیستی خلاف شرع می‌باشد. همچنین سه نفر از اعضاء دیگر جلسه نظرشان این بود که منظور از سرپرستی مجرد ولایت بر امور آنها نیست بلکه منظور معنای عامی می‌باشد که شامل ولایت در بعضی امور و سرپرستی در بعضی امور دیگر (مانند رد کردن کودک از خیابان) می‌گردد و لذا اطلاق سرپرستی از جهت شمول نسبت به سرپرستی ولایی خلاف شرع می‌باشد.

البته نظر سایر اعضاء که اصل ماده - نه اطلاق آن را- خلاف شرع می‌دانستند آن بود که معنای اعطاء سرپرستی اعطاء ولایت در جمیع امور است و لذا اصل ماده خلاف شرع می‌باشد.

۲- بر فرض قبول اینکه مجلس اختیارات اعطاء بعضی از امور مرتبط به مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» را به بعضی از نهادها و سازمانها دارد لکن اطلاق واگذاری به سازمان بهزیستی کشور - ولو اینکه واجد شرایط لازم از جمله و ثاقت نباشد- خلاف شرع دانسته شد.

(۳ رأی از ۱ رأی)

توضیح اینکه مجرد عضو سازمان بهزیستی بودن نمی‌تواند مجوز سرپرست بودن باشد بلکه باید سرپرست واجد شرایط شرعی خاصه از جمله و ثاقت و امانت نیز باشد. و به عبارت دیگر هر چند مقام معظم رهبری به مجلس این اختیار را داده باشد لکن مجلس نمی‌تواند هر کسی را ولی و سرپرست قرار دهد.

لکن نظر بعضی از اعضاء این بود که واگذاری مجلس به معنای واجد شرایط دانستن آن سازمان می‌باشد و یا اینکه چه بسا یک سازمان بعضی از افرادش عادل یا ثقه نباشند ولی به خاطر وجود قوانین خاص و افراد ناظر بسیار، نمی‌توانند خلاف قوانین اسلامی عمل نمایند.

اصل ماده ۵ و بندهای «الف» و «ب» و «ج» و تبصره‌های آن: ...

پرسش: ۱- اطلاق آنها خلاف حکم اولی شرع دانسته شد. (۵ رأی از ۹ رأی)

توضیح اینکه وجهی برای نفی حق درخواست سرپرستی و محروم کردن تمام افراد مذکور از سرپرستی - ولو اینکه خود رغبت فراوان به این امر دارند- نمی‌باشد و لذا خلاف شرع می‌باشد.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که مجلس اختیاراتی دارد و با رعایت مصالح این قوانین را وضع نموده است و یا این که مستفاد از بند مذکور، محرومیت نمی‌باشد بلکه صرف اجرائیات می‌باشد مانند وضع قانونی مربوط به نوع لباس نانوایان البته ممکن است از این شبهات جواب داده شود که رعایت مصالح ثانویه بر عهده مجمع تشخیص مصلحت است نه مجلس و همچنین بند مذکور از مجرد اجرائیات نیست بلکه نوعی قانون گذاری بوده و لذا خلاف شرع می‌باشد.

لکن مع ذلک مشکلی باقی می‌ماند و آن اینکه چه فرقی بین مثل این قانون و مثل قانون شرط سنی برای دادن گواهینامه رانندگی می‌باشد.

۲- مستفاد از ماده مذکور آن است که محدوده اختیارات قاضی صالح نیز محدود شد و نمی‌توان با حکم قاضی صالح سرپرستی در موارد مذکور را اعطاء نمود و لذا خلاف شرع دانسته شد. (۴ رأی از ۹ رأی)

ماده ۶: درخواست کنندگان ...

شماره: ... 88/ف/212
 تاریخ: ... 1388/7/28
 پیوست: صلوات

بررسی: اطلاق مفهوم حصر و انحصار شرایط در امور مذکور و عدم ذکر شرط ایمان و تدین و ... خلاف شرع دانسته شد. (۸ رأی از ۹ رأی)

ماده ۶، بند الف: عدم محکومیت جزائی مؤثر ...

بررسی: اطلاق آن از جهت شمول نسبت به افرادی که مرتکب جرمی شده و توبه نموده‌اند و دارای تدین می‌باشند خلاف شرع دانسته شد. (۵ رأی از ۹ رأی)

ماده ۶، بند ب: تمکن مالی ...

بررسی: اطلاق آن از جهت شمول نسبت به مواردی که شخص سرپرست دارای تدین و شرایط عالیه بوده و کودک و فرزند نیز در امور مالی بانی داشته و یا دارای اموال فراوان می‌باشد خلاف شرع دانسته شد.

ماده ۶، بند ج: عدم حجر ...

بررسی: اطلاق مانعیت محجوریت از جهت شمول نسبت به کودکی که پولدار بوده و یا بانی خیر دارد خلاف شرع دانسته شد. (۵ رأی از ۹ رأی)

ماده ۶، بند و: صلاحیت اخلاقی ...

بررسی: اطلاق کفایت صلاحیت اخلاقی در امر سرپرستی - ولو این که صلاحیت دینی نداشته باشد - خلاف شرع دانسته شد. (۶ رأی از ۹ رأی)

ماده ۶، بند ز: عدم ابتلاء به بیماری‌های واگیر و یا صعب‌العلاج.

بررسی: اطلاق مانعیت بیماری صعب‌العلاج ولو در مواردی که بیماری مانع عمل به مسائل سرپرستی نمی‌باشد خلاف شرع دانسته شد. (۴ رأی از ۹ رأی)

ماده ۶، بند ح: اعتقاد به یکی از ادیان ...

بررسی: اطلاق آن از جهت شمول نسبت به غیرمذهب حقه شیعه خلاف شرع دانسته شد. (۶ رأی از ۹ رأی)

توضیح آن در ذیل اشکال به تبصره خواهد آمد.

ماده ۶، تبصره: رعایت اشتراکات دینی میان سرپرست ...

بررسی: اطلاق آن خلاف شرع دانسته شد. (۸ رأی از ۹ رأی)

زیرا اعطاء کودک مسیحی به مسیحی یا کودک اهل تسنن به اهل تسنن مستلزم در معرض اضلال قرار دادن آنان گردیده و حرام می‌باشد و وقتی افراد سرپرست مسلمان شیعه وجود دارند اعطاء به غیر مسلمان شیعه خلاف شرع می‌باشد.

توضیح این که در این جلسه تا پایان ماده ۶ بررسی شد.

دوام توفیقات حضرت‌عالی را از درگاه ایزد متعال مسئلت دارم.

سیدحسین طاهری خرم‌آبادی

رئیس مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان